

Олімпійська
Академія
України

**Олімпійський рух
на теренах Західної України –
минуле та сьогодення**

ЗМІСТ

<i>Бережанський О.О.¹, Болжик М.В.¹, Банах В.І.¹, Казмірук А.В.² ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ НА КРЕМЕНЕЧЧИНІ</i>	7
<i>Боднар Я.Б. ФУТБОЛЬНІ ТУРНІРИ НА ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ (1908-2004 рр.) ТА ЗДОБУТКИ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ГРАВЦІВ</i>	9
<i>Боднар Я.Б. ГУМАНІЗМ ТА МИР – ГОЛОВНІ ІДЕЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ</i>	11
<i>Левчук В.А., Верцімага А.В. ІСТОРІЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ФУТБОЛУ В ГАЛИЧИНІ (кінець ХІХ – початок ХХ ст.)</i>	13
<i>Винничук О.Т. ГЕНЕЗА ВІДНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ОЛІМПІЗМУ</i>	16
<i>Власюк Р. А. РОЗВИТОК ГІМНАСТИКИ НА ТЕРНОПІЛЛІ КІНЦЯ ХХ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ</i>	19
<i>Гах Р.В. ПЕДАГОГІЧНА ЦІННІСТЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ</i>	23
<i>Грабик Н.М., Смик Н. ЗАРОДЖЕННЯ І РОЗВИТОК СНОУБОРДИНГУ</i>	25
<i>Гуменюк С.В. ПЕДАГОГІЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	29
<i>Єднак В.Д. ОЛІМПІЙСЬКІ ГОРИЗОНТИ ВІРИ ЗОЗУЛІ</i>	33
<i>Єднак В.Д.¹, Яковів В.І.² ВКЛЮЧЕННЯ ЖІНОК В ОЛІМПІЙСЬКИЙ РУХ</i>	35
<i>Іваськів С.М., Васірук М.С. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЗМУ У ФОРМУВАННІ ОСВІТНІХ ЦІННОСТЕЙ СПОРТСМЕНІВ</i>	38
<i>Ігнатенко В.М., Панасюк І.В. ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ НОК УКРАЇНИ - ДІЯЛЬНІСТЬ СПРЯМОВАНА НА РОЗВИТОК</i>	41
<i>Кійко В.І., Бітківська Л.І., Кушнір І.С. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАРОДЖЕННЯ ЧЕРЛІДІНГУ В УКРАЇНІ</i>	44
<i>Клапач О. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ КООПЕРАТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ</i>	47
<i>Клапоуцак І.Д. ТРАВЕРТИНОВІ СКЕЛІ СЕРЕДНЬОГО ПОДНІСТРОВ'Я ЯК ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ ТА РЕСУРСИ ГЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ</i>	51
<i>Вантух В.П., Кругляк О.Я., Рондяк Л.М. ІНТЕГРАЦІЯ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ</i>	55
<i>Кузь Ю.С. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСНОВІ ОЛІМПІЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ</i>	59

<i>Лаврін Г.З. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ</i>	62
<i>Ладика П.І. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК ПЕРЕДУМОВА СПОРТИВНО-ГУМАННОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ</i>	66
<i>Лях-Породько О.О., Кравчук В. О., Резніков А. С. ВИКУП «УКРАЇНСЬКОГО ГОРОДУ» (ПЛОЦІ «СОКОЛА-БАТЬКА») УКРАЇНСЬКОЮ ДІАСПОРОЮ США</i>	70
<i>Маляр Н.С., Маляр Е.І., Дуда Б.П. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ РЕГБІ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ</i>	75
<i>Мехоношин С. О. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ</i>	77
<i>Мосійчук Л.В. ПОШИРЕННЯ ІДЕЙ ОЛІМПІЗМУ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛЯРІВ ТА СТУДЕНТІВ</i>	81
<i>Наумчук В. І. ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР В ОЛІМПІЙСЬКІЙ ОСВІТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	85
<i>Огірко І. В.¹, Огірко О. І.² ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ І МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОЛІМПІЙСЬКОМУ РУСІ</i>	88
<i>Огніста К.М. СПОРТИВНЕ ВИХОВАННЯ – ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ</i>	91
<i>Огністий А.В. ЗАХОДИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ УКРАЇНИ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ (Тернопільське обласне відділення)</i>	94
<i>Осін Н.Б. ОБІЗНАНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ, ЩОДО ОЛІМПІЙСЬКИХ ІДЕАЛІВ</i>	100
<i>Павлюк Є.О., Павлюк А.Є. ОСОБЛИВОСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ США</i>	103
<i>Петрица П.М. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТА-ПЕДАГОГА</i>	107
<i>Туранов Ю. О., Рак В. І., ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МАЙБУТНІМИ ФІХІВЦЯМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ</i>	111
<i>Римик В.Р.¹, Римик Р.В.², Маланюк Л.Б.³ КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ ДІТЕЙ ДЛЯ ЗАНЯТЬ ЛЕГКОЮ АТЛЕТИКОЮ</i>	115
<i>Москалик Н.В.¹, Маланюк Л.Б.², Римик Р.В.³ АДАПТАЦІЯ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ ДО ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ЦИКЛІЧНОГО ХАРАКТЕРУ</i>	119

Саврун С.Т. ¹ , Салук І.А. ² ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА» В ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	125
Середа І.О. ВТІЛЕННЯ ВАЖЛИВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ОЛІМПІЗМУ В ПРОЦЕС ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТИПУ ІМ. В.ГНАТЮКА.....	129
Шандригось Г.А., Шандригось В.І. ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА ЯК КОМПОНЕНТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	132
Шандригось В.І. РОЛЬ І МІСЦЕ СПОРТИВНОЇ БОРОТЬБИ В ПРОГРАМАХ ДРЕВНІХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР.....	135
Stepanko A. OLYMPIC EDUCATION AND ITS PLACE IN PHYSICAL EDUCATION OF GREAT BRITAIN.....	138

Бережанський О.О.¹, Божик М.В.¹, Банах В.І.¹, Казмірук А.В.²
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ НА КРЕМЕНЕЧЧИНІ

¹ Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

² Львівський державний університет фізичної культури
ім. Івана Боберського

Анотація. У публікації розкриваються історичні аспекти розвитку зимових видів спорту (стрибки на лижах з трампліну, лижне двоборство, санный спорт) та хронологія участі спортсменів Кременеччини на зимових Олімпійських іграх.

Annotation. The publication reveals the historical aspects of winter sports development (namely: ski jumping, Nordic Combined, luge) and the chronology of Kremenetschyna athletes participation in the Winter Olympic Games.

Географічне розташування міста Кременця на північному боці Подільського плоскогір'я, з виходом на Волинську низину, робить місто чудовою й рельєфною місцевістю.

Спортом тут почали цікавитись з двадцятих років минулого століття. Серед зимових розваг найбільшої популярності, серед населення, набули спускання місцевими крутими схилами на лижах та санках. На той час зими в місті Кременці були сніжними та морозними, сніговий покрив тримався майже до кінця березня [1].

Зимові види спорту на Кременеччині мають давні традиції. Ще в 1930-х роках на мальовничих околицях Кременця були побудовані перші трампліни, санна траса, прокладені лижні траси. У 70-х роках було споруджено першу в Україні штучну трасу в дерев'яному варіанті довжиною 1157 м.

У Кременці 15 січня 1933 року відбулося урочисте відкриття першого трампліну для стрибків на лижах в урочищі «Гниле Озеро», потужністю 40 метрів, спроектованого польським інженером З. Целярським. У 1965 році у Кременці споруджено трамплін потужністю 75 метрів, згодом були побудовані трампліни потужністю 15, 30, 40, 60 метрів [1, 2].

В 60-ті роки у Києві, Кременці, Ворохті відкриваються дитячі спортивні школи з відділеннями зі стрибків на лижах з трампліна і лижного двоборства. Це позитивно вплинуло на зростання спортивного результату. Саме Ворохтянська та Кременецька спортивні школи виростили цілу плеяду висококласних лижників-двоборців та стрибунів на лижах з трампліну. Серед яких неодноразові чемпіони України, переможці багатьох міжнародних змагань, учасники зимових Олімпійських ігор [3].

На сьогоднішній день, талановита молодь Кременеччини – наша олімпійська надія: саночники, лижники-двоборці, стрибуні на лижах з трампліну та біатлоністи. Всі вони тренуються у спортивній школі під назвою «Тернопільська обласна дитячо-юнацька спортивна школа із зимових видів спорту». За час своєї роботи тут було підготовлено ряд спортсменів, які входять

за обсягом і інтенсивністю, пульс збільшився на 48 – 50% - 48 хвилина заняття (підготовча частина – ЧСС 115 п/хв., основна – 128 п/хв., заключна – 110 п/хв.). Дані показники пульсу переважно визначалися в кінці підготовчої, основної і заключної частин заняття (або через кожні п'ять хвилин), особливо слід зазначити, що після кожної вправи в русі і на місці студенти виконували вправи на відновлення і тільки тоді студентам пропонувалася наступна вправа.

Показники ЧСС студентів 2 курсу (на графіку точкова лінія – 2), які займалися за програмою «спортивні ігри», вказують також на оптимальний рівень навантажень за обсягом і інтенсивністю і який збільшився на 78% - 55 хвилина заняття (підготовча частина – пульс 118 п/хв., основна – 148 п/хв., заключна – 132 і 125 п/хв., зменшився на 15%), студенти також виконували вправи на відновлення або робили заміни в ігрових ситуаціях. Окрім цього слід зазначити, що вихідні показники ЧСС в спокої студентів другого курсу менші на 10 - 14%, що свідчить про більш високий рівень тренуваності і економічної роботи серцевого м'яза та інших систем організму.

Цікавими показниками дослідження фізичних кондицій студентів є виконання ними на 4 – 5 занятті тесту максимального бігу (МТ6), тобто кожен студент і студентка виконували біг доріжками стадіону із підрахунком кожних сто метрів бігу до виявлення перших ознак фізіологічного дискомфорту (біль у боці, головокружіння і інше) і зупиняли виконання тесту для фіксації дистанції бігу. Студентки першого курсу показали результат – $486 \pm 24,4$ м., студенти – $822 \pm 10,5$ м, дівчата другого курсу – $675 \pm 27,2$ м., студенти – $1244 \pm 12,3$ м. Зазначимо, що максимальний результат у дівчат був зафіксований на відстані у 1250 м., а у юнаків 3200 м (8 кіл по стадіону). Серія експериментів в університеті Стенфорда (США) встановила, що студенти, котрі бігали під час вирішення завдань, знаходили більш оригінальне рішення, ніж ті хто думав сидячи за комп'ютером.

Викладачів та науковців повинно зацікавити результати наших досліджень про феномен припинення виконання бігу на витривалість у середньому темпі. Нами спостерігалися наступні цікаві показники, студенти (біля 78%) зупиняли продовження бігу за умов виникнення стану «фізіологічного дискомфорту», а пульс у цей час не перевищував 115 – 120 п/хв. Можливо це явище пов'язано із відсутністю психічного попереднього навіювання на виконання бігу на витривалість або відсутністю «включення» резервних можливостей систем організму. Практикам фізичного виховання слід пам'ятати і про рекомендації академіка Бутейко К.П., який дослідив про шкідливість зайвого дихання через ротову порожнину після фізичних навантажень. Автор підкреслює, що під час глибокого дихання через рот зменшується концентрація вуглекислоти в крові (оптимально 6,5%), чим може погіршувати обмін речовин в організмі. В наших дослідженнях ми рекомендували студентам після бігових навантажень деякий час подихати через ніс і видих через ротову порожнину. Латентний час переходу дихання носом до дихання через рот збільшився у 16% студентів.

Увагу викладачів кафедри фізичного виховання університету (можливо і всієї України) викликає поступове збільшення кількості студентів спеціально-медичного відділення, яка з часом не переходять знову до основного

відділення. У даному випадку напрошується приклад видатних спортсменів планети. Перший спортсмен – біатлоніст Уле Ейнар Бьорндален, окрім травм, його організм після тренувань в Альпах за методикою Нортуга (висота більше 2000 м.) схильний до простудних захворювань але це не завадило йому бути олімпійським і чемпіоном світу. Заслугує увагу польська тенісистка Наталя Партика, яка без правої руки і граючи лівою брала участь в Олімпійських (2008) і Паралімпійських іграх (2008 – 2016 рр., п'яти кратна олімпійська чемпіонка). Зворушлива історія бразильського гребця на байдарках Ісакіаса Кейроса, котрий після падіння з дерева у десять років втратив нірку і виборов третє місце на олімпіаді в Ріо - 2016, виборов ще дві срібні медалі на цій олімпіаді, отримав три золоті медалі чемпіонатів світу і що цікаво – бронзову медаль з каное (2013) і бронзову медаль на чемпіонаті світу з баскетболу. Слід розглянути цей феномен українським тренерам, міністерству охорони здоров'я України, НДІ фізичної культури і спорту що до ролі рухової діяльності і бажанні спортсменів з вадами і без них проявити себе у житті, переконати себе у поставленій меті.

На завершення викладу наукового матеріалу, власних спостережень і досліджень вчених України слід нагадати про зміни «акцентів» фізичного виховання у вузах країни – опитування спеціалістів фізичної культури змістилися у напрямок формування звички і мотивації до занять з 5% респондентів (1983 – 1993 рр.) до 42% (1994 – 2010 рр.), а оздоровчо-навчальні заняття, заняття в секціях, індивідуально-самостійні заняття змістилися на наступні місця у рейтингу форм занять з студентами.

Список літератури:

1. Байер К., Шейнберг Л. Здоровый образ жизни: пер. с англ. – М.: Мир, 1997. – 368 с.
2. Дж. Х. Уилмор, Д.Л. Костилл Физиология спорта: пер. с англ. – К.: Олімпійська література, 2001. – 503 с.
3. Мехоношин С.О. Дослідження функціональних показників студентів 17-20 років за даними частоти серцевих скорочень. - СДПУ, Суми. - 2005. С. 273-275
4. Мехоношин С.О. Фізичне виховання студентів. Контроль та самоконтроль рухового режиму (поради студентам). – Тернопіль.: Вектор. – 2013. – 44 с.
5. Физиология мышечной деятельности /под ред. Я. М. Коца. – М.: ФиС, 1982. – 347 с.
6. Хедман Р. Спортивная физиология: пер. со швед. – М.: ФиС, 1980. – 149 с.

Мосійчук Л.В.

ПОШИРЕННЯ ІДЕЙ ОЛІМПІЗМУ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛЯРІВ ТА СТУДЕНТІВ

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Анотація. У публікації розкривається явище «олімпізму» та олімпійської освіти дітей і молоді на сучасному етапі розвитку України. Автор знайомить читача з історією виникнення олімпійського руху, його метою та завданнями, основними ідеями та принципами. Розглядає проблеми педагогічної діяльності в межах олімпійського руху для належної

олімпійської освіти підростаючого покоління. Пропонує конкретні шляхи вирішення виявлених проблем.

Annotation. Extension of olympic personal ideas in the educational process schools students. The publication reveals the phenomenon of "Olympism" and the Olympic education of children and young people at the present stage of development of Ukraine. The author introduces the reader to the history of the Olympic movement, its purpose and tasks, the main ideas and principles. He considers the problems of pedagogical activity within the limits of the Olympic movement for the proper Olympic education of the younger generation. Offers specific ways of solving the problems identified.

«Олімпізм» – філософія життя, яка підносить та об'єднує у збалансоване ціле гідності тіла, волі та розуму. Мета олімпізму – спрямувати спорт на служіння гармонійному розвитку людини, благополуччю суспільства, збереженню загальнолюдських цінностей. Важко знайти інше соціальне явище, яке б викликало до себе таку велику увагу і симпатію як «олімпізм». В наш час його роль і значення стали такими вагомими і, у той же час, суперечливими, як ніколи в минулому. Сучасний олімпізм посідає особливе місце в соціальному та культурному житті суспільства, формує спортивний спосіб життя людини. Він визнаний у світі як значна соціокультурна формація, в якій закладені гуманістичні цінності: добра воля людей, прагнення до миру, співпраці та взаєморозуміння [1, 2]. Аналіз літературних даних дає підставу стверджувати, що сьогодні Україна – одна із світових лідерів у впровадженні олімпійської освіти в навчально-виховний процес. Однак просвітницька діяльність, залучення педагогів і батьків до виховання дітей та підлітків на ідеалах олімпізму залишається актуальним питанням.

Ідея олімпізму пов'язана із олімпійськими іграми, які проводились ще у Древній Греції з 776 року до н.е. по 393 рік н.е. в Олімпії – одній із найбільших її святилищ. Від Олімпії пішла і назва ігор. Ігорявляли собою релігійно-спортивні свята. Всього було проведено 293 Олімпіади. Олімпійські ігри суттєво втратили своє значення з приходом Римлян. Після того, як християнство стало офіційною релігією, ігри стали розглядатись як прояв язичництва і в 394 році були заборонені імператором Феодосієм I.

Відродженню олімпійських ігор після славнозвісних часів Древньої Греції ми вдячні французькому ентузіасту, великому прихильнику спорту барону П'єру де Кубертену, завдяки багаторічним зусиллям якого 23 червня 1894 року був створений Міжнародний олімпійський комітет (МОК). Ця організація і на сьогодні є вищим керівним органом олімпійського руху. Перші всесвітні змагання, аналогічні древньогрецьким Олімпійським іграм, відбулись у 1896 році в Афінах. У програмі було дев'ять видів спорту: легка атлетика, гімнастика, плавання, підймання вантажів, боротьба, стрільба, фехтування, велосгонки та теніс. З цього моменту Олімпійські ігри стали головною міжнародною спортивною подією.

Крім МОКу олімпійський рух також формують національні федерації, національні олімпійські комітети, організаційні комітети олімпійський ігор,

національні асоціації, клуби та їх члени: спортсмени, судді, тренери та інші, пов'язані зі спортом, особистості [3, 4].

Однак основне завдання олімпійського руху Кубертен убачав у тому, щоб усіляко сприяти реалізації гуманістичного потенціалу спорту й запобігати можливості його антигуманного використання, негативного впливу занять спортом на здоров'я людини, її особистісні якості тощо. Залучення підростаючого покоління до ідеалів і цінностей олімпізму – складна соціально-педагогічна проблема. Її розв'язання припускає як, мінімум: 1) формування в дітей і молоді міцних, глибоких знань про олімпізм й олімпійський рух, історію та сучасний стан; 2) формування в дітей і молоді не тільки декларативної, а й реальної орієнтації на ідеали й цінності олімпізму. Найбільших успіхів у розв'язанні цієї проблеми в нашій країні (в інших теж) досягнуто у формуванні в дітей і молоді активного ставлення до занять спортом, прагнення до спортивного вдосконалення, до високих спортивних результатів. Цьому сприяє широка мережа різних спортивних секцій, гуртків і шкіл, регулярне проведення на різних рівнях (у тому числі й міжнародному) дитячих та молодіжних спортивних змагань, досить ефективна система не тільки морального, а й матеріального стимулювання високих спортивних досягнень, рекордів та перемог учасників цих змагань. Але й щодо цього проблема ще нерозв'язана, оскільки більшість дітей і молоді залишаються поза сферою спорту. Учені зазначають (є всі підстави вважати ці дані досить завищеними), що число молодих людей, котрі активно займаються спортом, становить у школі 40 %, у технікумах – близько 25 %, у ВНЗ – трохи більше 15 % [2].

На сучасному етапі розвитку олімпійського руху вагоме місце посідає олімпійська освіта, формування якої покладено на педагогічних працівників різних навчальних закладів. Метою олімпійської освіти є залучення дітей та молоді до ідеалів та цінностей олімпізму. Вона посідає важливе місце в системі освіти, виховання та навчання підростаючого покоління. Поряд з цим, вагомим недоліком сучасної теорії і практики педагогічної діяльності в межах олімпійського руху є проведення незалежних між собою заходів для пропагування ідеалів та цінностей олімпізму. На даний час назріла необхідність переосмислення практичної реалізації цієї діяльності як певної системи. Перш за все можна виділити три відносно самостійні складові олімпійської освіти: засвоєння спеціальних знань; формування стійкої мотивації до занять (інтересів, потреб, ціннісних орієнтацій, установок тощо); формування відповідних умінь та навичок [3, 5, 6].

Олімпійський девіз на латинській мові – «citius, altius, fortius», що перекладається як «швидше, вище, сильніше». Він спрямовує педагогічну діяльність на формування у молоді інтересу та потреби у систематичних заняттях спортом, прагнення ними показувати найвищі спортивні результати, а також використовувати знання (у тому числі із області історії і сучасної практики олімпійського руху), що сприяють досягненню саме таких результатів. Отож, метою олімпійської освіти є формування у дітей та молоді лише тих знань, інтересів, умінь та навичок, що орієнтують їх на високі досягнення в спорті, на відповідну фізичну підготовленість і, разом з цим, дозволяють правильно оцінити та у повному обсязі використати гуманістичний

потенціал спорту та фізичного виховання. Усі інші знання, уміння та навички можуть не тільки не входити до предмету педагогічної діяльності в межах олімпійського руху, але навіть бути протилежними їй (агресивність у спорті, використання допінгу, тощо)[7, 8].

У тлумаченні теоретичних основ олімпійської освіти допускаються дві крайнощі. Перша з них полягає у досить широкому тлумаченні цих завдань – коли до них відносять практично усі знання, пов'язані зі спортом, спортивним тренуванням, фізичною культурою, збереженням та зміцненням здоров'я людини тощо. При такому тлумаченні олімпійська освіта втрачає свою специфіку, співпадає із завданнями фізичного виховання та спортивного тренування. Друга крайність полягає у надто вузькому погляді на ці теоретичні відомості, у зведенні їх лише до задачі формування знань про олімпійські ігри та олімпійський рух.

На нашу думку, теоретичний компонент олімпійської освіти повинен включати знання про олімпійські ігри та олімпійський рух, їх історію, мету, завдання, про головні ідеали та цінності олімпізму; спорт, його різновиди, засоби та методи спортивної підготовки.

Помилково також мету та завдання педагогічної діяльності в рамках олімпійської освіти зводити лише до формування у дітей та молоді відповідних знань. Інформаційна робота хоч і займає важливе місце в олімпійській освіті, та найголовніше – сформувати реальні мотиви (стимули), що спонукають учасників олімпійського руху орієнтуватись на його цінності у своїй поведінці, спрямовувати свої зусилля на їх втілення в життя.

Вирішальний вплив на формування мотивів чинять життєвий досвід, переконання особи, її моральні та естетичні почуття. Мотивованість викликає в людини інтерес до систематичного здійснення тієї чи іншої діяльності. В результаті мотивація поступово перетворюється на звичку, що набирає характеру потреби. Це зумовлює, перш за все, формування у молоді інтересу до спорту, олімпійських ігор та олімпійського руху. Тут важливо забезпечити прийняття спорту як одного із важливих засобів формування особистої фізичної культури, ведення здорового способу життя, перевірки власних фізичних і психічних можливостей, а також як сфери прояву естетики, моральності, гуманного відношення людини до людини. При цьому кожен повинен бути переконаний, що тільки така поведінка є правильною та допустимою.

Важливим завданням олімпійської освіти є формування у дітей та молоді цілого комплексу гуманістично зорієнтованих умінь, навичок та звичок. Серед них: уміння використовувати спорт у поєднанні з іншими засобами тілесного удосконалення для формування належної особистої фізичної культури; вміння досягати високі результати у спортивних змаганнях і, поряд з цим, не шкодити власному здоров'ю та всебічному розвитку особистості; звичка вести справедливую боротьбу, проявляти мужність та волю у змаганнях; інтелігентне спілкування зі спортсменами, тренерами, судьями, журналістами та глядачами; звичка бережливо ставитись до природи у ході спортивної діяльності; уміння пропагувати ідеї та цінності олімпізму.

Одна із найбільш слабких ланок педагогічної роботи з підростаючим поколінням в межах олімпійської освіти – забезпечення комплексного вирішення усіх її складових. Тому створення належної системи олімпійської освіти передбачає включення в цю роботу не тільки спеціалістів галузі фізичного виховання та спорту, але й вчителів та викладачів інших навчальних дисциплін. Важливу роль у залученні молоді до ідеалів та цінностей олімпізму можуть відіграти відомі спортсмени, у тому числі, олімпійці, діячі науки та культури, відомі художники, письменники, артисти, працівники засобів масової інформації.

Список літератури:

1. Булатова М. М. Система олімпійського освіти в Україні (1991-2006): методологія і практичні результати // *Современный олімпійський спорт і спорт для всіх: матеріали X Міжнарод. науч. конгр.* – Гданськ, 2006. – С. 38-41.
2. Булатова М. М. Система олімпійської освіти в Україні / М. М. Булатова // *Фізичне виховання в школі.* – 2008. – № 1. – С. 40-43. 2.
3. Георгиадис К. Теоретические основы олімпійського освіти / К. Георгиадис // *Наука в олімпійському спорті.* – 2007. – № 2. – С. 3-16.
4. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі фізичне виховання і спорт: навч. посіб. / М. С. Герцик, Вацєба О. М. – Л.: Українські технології, 2003. – 232 с.
5. Кыласов А. В. Окольцованный спорт: Истоки и смысл современного олімпізму [Текст] / Алексей Кыласов. – М.: АИРО-XXI, 2010. – 328 с.
6. Матвеев С. Ф. Олімпійська освіта – пріоритетний напрям в діяльності Олімпійської академії України / С. Ф. Матвеев, Л. О. Радченко, Я. С. Щербашин // *Олімп. спорт і спорт для всіх: IX Міжнарод. науч. конгр.: тези доп.* – К.: Олімп. література, 2005. – 22 с.
7. Мюллер Н. Олімпійське освітнє / Мюллер Н. // *Мир спорта.* – 2003. – № 3. – С. 6-12.
8. Олімпійська освіта: методичні рекомендації. / укл. М. М. Булатова, С. Ф. Матвеев, В. Ф. Бойко [та ін.] – К., 2002. – 40 с.
9. Родиченко В. С. Олімпійське освітнє і сучасні тенденції розвитку в області політики і ідеології / Родиченко В. С., Столяров В. И. // *Спорт, духовні цінності, культура.* – М., 1997. – Вып. 6. – С. 26 – 32.

Наумчук В. І.

ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР В ОЛІМПІЙСЬКІЙ ОСВІТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Анотація. З'ясовано сутність і спрямованість олімпійської освіти. Розкрито роль і значення ігрової діяльності у становленні особистості молодшого школяра. Визначено педагогічні можливості рухливих ігор у реалізації завдань олімпійської освіти.

Annotation. The essence and orientation of the Olympic education is determined. The role and importance of gaming activity in the formation of the personality of the junior pupil is revealed. The pedagogical possibilities of mobile games in the realization of tasks of the Olympic education are determined.